

PHILIPPE THITO
ANNA SARVIRA

**FATA
CU OCHII
LARG
DESCHIȘI**

**FATA
CU OCHII
LARG
DESCHIȘI**

„Ai grijă, era cât pe ce să îl strivești!” strigă Alina.

Toma se oprește și își ridică ochii din ecranul telefonului.

„Ce-i? Ce s-a întâmplat?”

„Aproape ai strivit melcul acela! Vezi pe unde calci!”

Ce bine că Alina a observat sărmana creatură, altfel ar fi fost complet strivită.

Din acest motiv, prietenii o strigă **„Alina-Ochi-Mari”**. Nu doar pentru că are ochii mari și albaștri, ci mai ales pentru că este atentă la tot ce o înconjoară.

Ea are darul de a vedea lucruri pe care alții nu le observă.

Alina are 10 ani. Locuiește într-un mic oraș din România.

În dimineața aceasta, se află în drum spre școală, cu Toma, fratele ei mai mare.

În timp ce el merge cu ochii în telefon, Alina îl tot întrerupe.

„Ia uite, tocmai am găsit un trifoi cu patru foi.”

„Ha, norul acela are forma unui elefant!”

„Ai văzut câinele de acolo? Chiar seamănă cu stăpânul lui!”

Toma mormăie: **„Surioară dragă, tu care observi întotdeauna totul, nu vezi că sunt ocupat?”**

Alina ridică din umeri: De ce oare frații mai mari sunt mereu așa morocănoși?

Ajunsă la școală, Alina se alătură celor mai bune prietene ale sale.

„Bună, ce mai faceți, fetelor? Hei, Anca, ți-ai scurtat bretonul?”

„E clar, «Alina-Ochi-Mari» observă orice!”

Profesoara intră în clasă.

„Copii, avem o nouă colegă. Numele ei este Sofia. Româna nu este limba ei nativă, deci mă bazez pe voi să îi oferiți cea mai călduroasă primire.”

„Sofia, este un loc liber lângă Maria.”

Sofia, timidă, ia loc în liniște.

Este palidă și pare foarte obosită.

Cât e ziua de lungă, nu scoate niciun cuvânt.

Și, pe măsură ce timpul trece, pare că se străduiește și mai tare să rămână concentrată.

Când sună clopoțelul care anunță sfârșitul orei, Sofia tresare, pentru că aproape a ațipit.

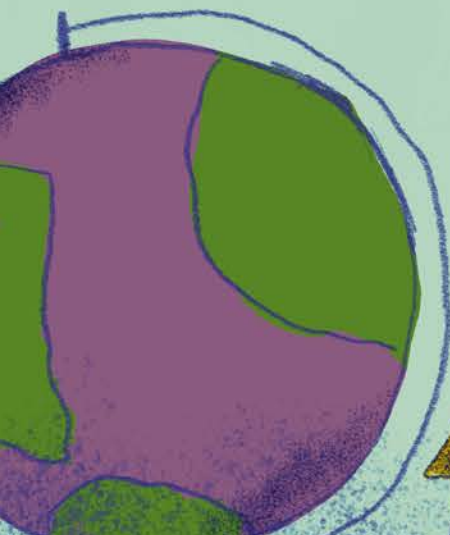
Își strânge lucrurile și părăsește în grabă sala de clasă.

Alina o vede cum aleargă spre mama ei, care o așteaptă în fața porții.

Se ghemuiește în brațele ei, în timp ce mama îi mângâie părul și încearcă, parcă, să o liniștească.

„Mi-ar fi rușine ca mama să-mi facă asta în fața tuturor!” spune un elev.

Alina nu răspunde. Se gândește că probabil și ea ar face același lucru, după prima zi la o școală nouă, unde nu cunoaște pe nimeni.

În primele zile, ceilalți copii o analizează pe Sofia, dar după o săptămână în care ea abia scoate câte un cuvânt și își petrece pauzele singură, într-un colț al clasei, ajung să își piardă interesul. Singurele momente în care îi acordă atenție sunt acelea în care râd de ea, pentru că adoarme în timpul orelor.

„Hei, «Alina-Ochi-Mari» Sofia este opusul tău! Tu ai mereu ochii deschiși, iar ea are mereu ochii închiși! Ea este «Sofia-Ochi-Mici»!”

Alina ridică din umeri.

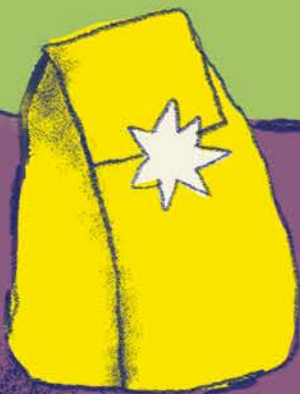
Ea știe că nu trebuie să ne rezumăm la aparențe și că, de multe ori, dacă ne preocupăm de ceilalți și stăm să îi observăm, înțelegem mai bine de ce ei acționează într-un fel sau altul.

I-ar plăcea să comunice puțin mai mult cu Sofia, dar simte că ea are nevoie de mai mult timp să se adapteze la noua școală.

Alina a mai auzit și că Sofia este din Ucraina și că acolo este război.

A văzut imagini la televizor.

I se pare incredibil că, la câteva sute de kilometri distanță, sunt bombe care cad asupra unor orașe care seamănă cu al ei. Își dă seama că și ea s-ar fi putut naște acolo... și că viața poate fi nedreaptă.

Alina e tare entuziasmată. Astăzi este târgul anual din orașul ei, iar asta o încântă foarte mult.

„Tată, mergem azi la târg? Te rog, te rog!!! Mi-ai promis că vom merge!”

„Vorbește cu mama ta, eu am treabă! Aaah, unde-mi sunt cheile de la mașină? Mereu pățesc asta când sunt în întârziere.”

Alina răspunde zâmbind: **„Le-am văzut eu. Dacă îți spun unde, mergem diseară la târg?”**

„Alina, nu am timp de joculețe. Mă grăbesc! Unde sunt cheile?”

„Am să iau acest răspuns ca pe un «da» pentru târg, așa că... Sunt deja în rucsac. Te-am văzut aseară, când te-ai întors de la serviciu, cum le-ai pus acolo.”

„Ah, da, așa e! Le-am pus acolo ca să fiu sigur să nu le uit! MULȚUMESC! Am plecat, ne vedem mai târziu!”

„Da, tată, ne vedem mai târziu... să mergem împreună la târg!”

Alina nu este doar foarte atentă, ci și foarte perseverentă.

Pare că tot orașul este la târg.

Alina nu știe încotro să se îndrepte.

Ea deschide ochii și mai larg decât de obicei, de parcă ar vrea să absoarbă tot ce o înconjoară: luminile tiribombelor, culorile strălucitoare ale magazinelor de dulciuri, zâmbetele copiilor mici din carusel, privirile înspăimântate ale oamenilor din roller coaster...

Ea arată spre personajele înfricoșătoare din fața trenului groazei.

„Mamă, uită-te la vrăjitoare! Seamănă cu mătușa Oana!”

„Hmm, nu e prea frumos să spui asta, dar trebuie să admit că nu te înșeli în totalitate”, îi răspunde mama. Toma mănâncă o vată de zahăr și aproape se îneacă.

„La uite, acolo sunt Sofia și mama ei!”

Alina crede că este o ocazie bună să o cunoască puțin mai bine, până la urmă, aici e o atmosferă mai relaxată decât la școală.

„Vino! O să ți-o prezint. Este o nouă elevă. E din Ucraina.”

Părinții Alinei schimbă o privire complice.

„Da, haide să le salutăm”, zice mama. **„Sigur nu cunosc mulți oameni în oraș.”**

La început, Sofia este surprinsă să o vadă pe Alina împreună cu familia ei, dar apoi fața ei se luminează cu un zâmbet timid.

Este adevărat că, dintre toate colegile, Alina este preferata ei, chiar dacă nu prea vorbește. Este singura care nu râde de ea atunci când aștește în clasă sau când nu înțelege foarte bine o întrebare. În plus, ea este singura din clasă care are, la rândul ei, o poreclă.

Părinții Alinei se prezintă mamei Sofiei și încep o conversație din care Alina nu înțelege mare lucru, din cauza zgomotului din jur.

„Ce-ar fi să mergem să mâncăm clătite?” spune tata. **„Vă invit!”**

Propunerea pare să încânte întregul grup.

Pe drum, Sofia pare speriată de mulțime. Ea rămâne lipită de mâna mamei sale.

„O să vezi, clătitele sunt delicioase. Iar proprietarul standului este un vechi prieten. Vom primi mai multă ciocolată decât restul clienților!”

Într-adevăr, clătitele sunt excelente. Și, așa cum era de așteptat, vechiul prieten nu e zgârcit cu ciocolata.

Deodată, în apropiere se aude o explozie.

Sofia tresare și își scapă clătita pe jos.

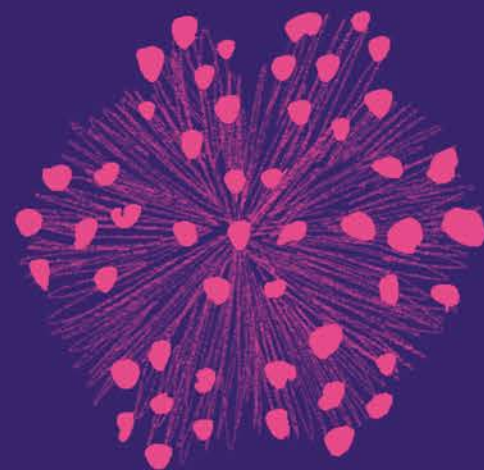
„Încep artificiile,” zice Toma.

Și are dreptate, rachetele sunt lansate și luminează spectaculos cerul, făcând un zgomot asurzitor.

Alina o observă pe Sofia, care tremură, ghemuită lângă mama ei.

Aceasta le spune părinților Alinei: **„Vă mulțumesc frumos pentru clătite. A trecut mult timp de când nu am mai mâncat ceva atât de bun! Mă bucur nespun că v-am cunoscut. Sper să ne revedem curând, dar acum trebuie să mergem acasă. Îmi pare rău. E târziu și Sofia este obosită.”**

Și înainte ca ei să poată răspunde ceva, Sofia și mama ei pleacă în grabă.

A doua zi, la școală, Alina observă că Sofia lipsește.

Oare e bolnavă?

Alina se tot gândește la seara trecută.

La cât de îngrozită era Sofia când au început focurile de artificii.
La cum trupul ei mic tremura în brațele mamei. La plecarea lor
grăbită, când toată lumea se distra.

Și deodată înțelege.

După multe îndoieli, Alina concluzionează că Sofia are nevoie de sprijinul ei și decide să o viziteze. Dar cum să afle unde locuiește? Își ia inima în dinți și face ceva ce nu și-a imaginat vreodată că o să facă: se duce la secretara școlii. E posibil ca ea să o poată ajuta, dar este tare intimidantă. Nimeni nu a văzut-o vreodată zâmbind. Alina respiră adânc și bate la ușa biroului ei.

„Bună ziua, doamnă, aș dori câteva informații, vă rog.”

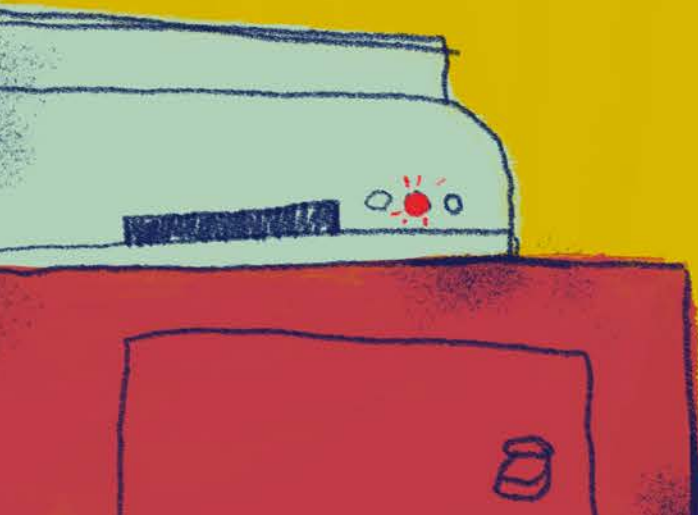
Femeia o privește neîncrezătoare.

Alina continuă: ***„Sofia, noua elevă din Ucraina, a lipsit astăzi și aș vrea să-i aduc notițele pe care le-am luat în timpul orei. Dar nu am adresa ei. Puteți să mi-o dați, vă rog?”***

De obicei, secretara ar fi reținută să dea astfel de informații, dar Alina pare să aibă intenții bune, iar Sofia merită cu siguranță grija ei. Așa că îi întinde o foaie de hârtie pe care sunt scrise toate informațiile necesare. Fără niciun zâmbet, desigur.

„Vă mulțumesc mult, doamnă! Și, dacă tot sunt aici, văd că lumina roșie de la copiatorul dumneavoastră clipește. Probabil că trebuie să înlocuiți cartușul de cerneală.”

Secretara se întoarce să examineze aparatul și mormăie un mulțumesc.

Alina ajunge în fața unei clădiri mari, gri.
Există o singură sonerie, pe care o apasă.
Un bărbat deschide.

„Ce e?”

„Am venit să o vizitez pe prietena mea, Sofia. Locuiește aici cu mama ei.”

„Care e numele ei de familie?”

Alina îi întinde o bucată de hârtie pe care este scris numele.
Bărbatul verifică o listă atârnată pe perete.

„Etajul 4, apartamentul 412.”

Alina urcă pe scări, pentru că nu există lift.
Cioc-cioc. Ușa se deschide.

„O, bună, Alina! Ce surpriză!” zice mama, puțin stânjenită.

„Bună ziua, doamnă, am vrut să văd dacă Sofia se simte bine.”

„Aseară a adormit foarte greu. Acum este la locul de joacă din spatele clădirii. Poți merge la ea dacă vrei.”

Alina observă imediat cât de mică este camera.

Acolo sunt două saltele, o masă și două scaune. Într-un colț se află un raft, un frigider, un cuptor cu microunde, un aragaz mic și o plantă verde, pentru decor.

Mama îi citește gândurile pentru că spune: **„Da, este mic aici.**

Să știi, înainte locuiam într-o casă mare, cu o grădină minunată.”

Mama întoarce capul, dar Alina are timp să observe o lacrimă în coada ochiului.

„Hei, Sofia. Ce mai faci?”

Sofia este singură și stă pe un leagăn vechi.

„Alina? Ce faci aici?”

„Am vrut să te văd. Ai plecat așa repede aseară.”

„Da, știu. Sunt ciudată uneori.”

Alina se așază pe celălalt leagăn.

„Nu, nu tu ești ciudată. Prin ce treci este ciudat.”

Sofia se uită la ea.

„Sunt așa de speriată.”

„Nu trebuie să-ți mai fie frică. Aici ești în siguranță.”

„Știu. Dar tata este încă acolo. Am plecat cu mama într-o dimineață, doar cu două valize. Tata a rămas. Mi-a spus că stă să ne vegheze casa, dar știu că trebuie să rămână să ne apere orașul, dacă va fi vreodată atacat. L-am auzit vorbind cu mama.”

„Ai vești de la el?”

„Da, ne sună în fiecare zi, dar cum închide telefonul, devin din nou îngrijorată.”

Alina nu știe ce să spună.

Singurul lucru pe care îl poate zice cu voce tare este „*înțeleg*”.

Sofia îi mărturisește Alinei că de foarte multe ori, noaptea, nu poate închide ochii.

Îi este frică să adoarmă, pentru că are coșmaruri îngrozitoare.

Ea aude sunetul înfiorător al sirenelor care avertizează locuitorii cu privire la un bombardament iminent.

Vede lumina fulgerătoare a exploziilor.

Și-l imaginează pe tata rănit.

Sau mai rău.

Alina înțelege acum de ce ochii Sofiei par atât de obosiți în timpul zilei.

Întoarsă acasă, Alina se tot gândește la ce i-a spus Sofia. Este prea supărată pentru a păstra totul pentru ea, așa că îi cere părerea mamei. Împreună pornesc laptopul și tastează:

„Cum să ajuți un copil care a trecut prin război?”

Așa realizează Alina că războiul din Ucraina este doar unul dintre multele conflicte care fac victime în întreaga lume - multe dintre ele copii. Ea învață, de asemenea, că oamenii care sunt martori la război se confruntă adesea cu ceea ce se numește stres post-traumatic. Acest stres este cauzat de evenimente traumatice, așa cum sunt bombardamentele, împușcăturile sau momentul în care vezi pe cineva rănit. Totodată, stresul devine mai apăsător ca urmare a alarmelor constante de atac aerian, a necesității de a găsi refugiu în buncăre sau a presiunii aduse de știrile înfiorătoare.

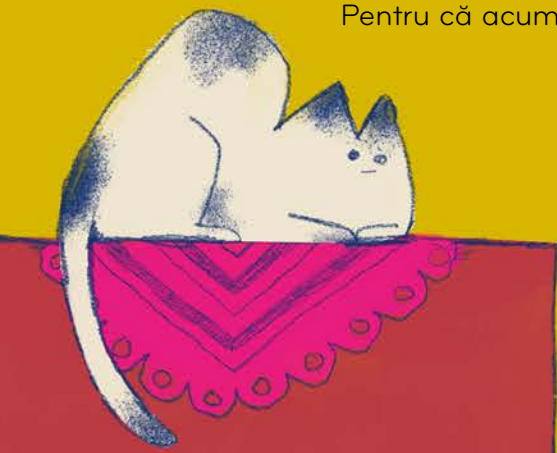
Nu e de mirare că oamenii, și în special copiii, pot deveni anxioși, speriați și pot avea coșmaruri. În același timp, ei încearcă să evite orice le aduce aminte de evenimentele prin care au trecut. Este prea dureros să se gândească la ce s-a întâmplat.

Alina mai află și că, pentru a sprijini o persoană afectată de război, trebuie să o ajuți să se simtă în siguranță. Este foarte important să fii pregătit să ascuți, fără să pui presiune ca persoana respectivă să vorbească. Ea a înțeles, totodată, că cei mici au capacitatea incredibilă de a se recupera; au nevoie doar de sprijin și de cineva în care să aibă încredere.

Simte că acum știe ce să facă pentru Sofia, începând prin a le spune colegilor să fie mai înțelegători.

Măcar atât poate face pentru prietena ei ucraineană.

Pentru că acum poate spune că Sofia este prietena ei.

Poate că și tu ai în jurul tău pe cineva care a fugit de război.
Ține-ți ochii deschiși, pentru că acești oameni au nevoie de recunoaștere și sprijin.
Nu-i judeca, mai degrabă încearcă să-i înțelegi, nu știi prin ce au trecut.
Ascultă-i și încurajează-i și pe cei din jur să facă același lucru.
Poți să intervii, dacă vezi că un coleg de clasă îi hărțuiește sau nu îi tratează cu respect.
Amintește-ți că uneori este nevoie de un singur act de bunătate și grijă pentru a schimba viața cuiva.

Comisia Europeană nu este responsabilă pentru modul în care ar putea fi reutilizată prezenta publicație.

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2023
© Uniunea Europeană, 2023

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE (JO L 330, 14.12.2011, p. 39).

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor sau a altor materiale care nu se află sub dreptul de autor al UE, trebuie să se solicite direct permisiunea deținătorilor drepturilor de autor.

Print	ISBN 978-92-68-06075-9	doi: 10.2838/11525	DS-05-23-277-RO-C
PDF	ISBN 978-92-68-06082-7	doi: 10.2838/661150	DS-05-23-277-RO-N

A nu închide ochii față de cei din jur poate face o mare diferență...și poate duce la o frumoasă prietenie. Asta ne arată povestea încântătoare a Alinei și Sofiei.

Autor: Philippe Thito
Ilustrații: Anna Sarvira
Traduceri: Rogalski Damaschin PR

Oficiul pentru Publicații
al Uniunii Europene

ISBN 978-92-68-06082-7